

THE JOURNAL OF TURKISH EDUCATIONAL SCIENCES

TÜRK EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Bağımlılıkları

Social Media Addictions of Social Studies Teacher Candidates

Cengiz Taşkiran, Fatma Betül Demir Evcimen, Ülkü Ulukaya Öteleş

Yazar Bilgileri

Cengiz Taşkiran
Doç. Dr., Muş Alparslan
Üniversitesi, Sosyal Bilgiler
Eğitimi,
c.taskiran@alparslan.edu.tr

Fatma Betül Demir Evcimen

Doç. Dr., Bartın Üniversitesi,
Sosyal Bilgiler Eğitimi,
bdemir@bartin.edu.tr

Ülkü Ulukaya Öteleş

Doç. Dr., Muş Alparslan
Üniversitesi, Sosyal Bilgiler
Eğitimi,
u.ulukaya@alparslan.edu.tr

ÖZ

Sosyal medyanın yoğun kullanımı, bireyin kontrolünü zamanla kaybetmesine ve bireylerde bağımlılık düzeyinde davranış biçimlerine yol açabilmektedir. Sosyal medya bağımlılığı, bireyin tüm yaşamını olumsuz etkileyebilen davranış problemleri olarak nitelendirilebilir. Bu durum gençler arasında daha yaygın görülebilmekte, üniversite öğrencilerinin akademik ve kişisel gelişimleri doğrudan etkilenebilmektedir. Bu bağlamda sosyal medya bağımlılığının, öğretmen adayları gibi gelecek nesillerin şekillenmesinde önemli bir misyonu olan bireyler üzerindeki etkilerini incelemek ayrı bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda ise en temel amaçları arasında “aktif ve sorumlu vatandaş” yetiştirme olan sosyal bilgiler dersinin gelecekteki öğretmenlerinin sosyal medya bağımlılıkları belirlenmesi faydalı olacaktır. Çünkü sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılık düzeyi yetiştirecekleri öğrencilerin dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığı gibi sosyal medyayı bilinçli kullanmasına yol açabilecek temel becerileri kazanması üzerinde kilit role sahiptir. Bu çalışmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılıklarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni kullanılmıştır. Araştırma Türkiye’deki devlet üniversitelerinin eğitim fakültelerinde öğrenim gören toplam 255 sosyal bilgiler öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri “Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği” ile elde edilmiştir. Veriler SPSS 24 programından yararlanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılıklarının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılıklarında duyuşsal bağımlılık boyutunda cinsiyetin, sahip oldukları sosyal medya sayısının ve sosyal medya kullanım süresinin etkili olduğu belirlenmiştir.

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler
Bağımlılık
Sosyal medya
Sosyal bilgiler eğitimi
Öğretmen adayları

Keywords

Addiction
Social media
Social studies education
Teacher candidates

Makale Geçmiş

Geliş: 20.10.2025
Kabul: 20.02.2026

ABSTRACT

Intensive use of social media may lead individuals to gradually lose control and result in addiction-level behavioral patterns. Social media addiction can be described as a behavioral problem that can negatively affect an individual’s entire life. This situation can be more common among young people, and the academic and personal development of university students can be directly affected. In this context, examining the effects of social media addiction on individuals such as teacher candidates, who have a key mission in shaping future generations, carries particular importance. In this regard, determining the social media addiction levels of future social studies teachers, given that one of the core objectives of the social studies curriculum is to cultivate “active and responsible citizens.” This is because the level of social media addiction among social studies teacher candidates plays a key role in whether their students will acquire the fundamental skills—such as digital literacy and media literacy that enable them to use social media responsibly. In this study, it is aimed to determine the social media addiction of social studies teacher candidates. In the study, the survey design, one of the quantitative research methods, was used. The research was conducted with a total of 255 social studies teacher candidates studying at faculties of education at state universities in Türkiye. The data of the research were obtained using the “Social Media Addiction Scale.” The data were analyzed using the SPSS 24 program. As a result of the research, it was determined that the social media addiction levels of social studies teacher candidates were high. It was determined that gender, the number of social media accounts owned, and the duration of social media use were effective in the affective dependence dimension of social media addiction of teacher candidates.

Makale Türü

Araştırma

Önerilen Atıf

Taşkiran, C., Demir-Evcimen, F. B., & Ulukaya-Öteleş, Ü. (2026). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılıkları. *TEBD*, 24(1), 910-925. <https://doi.org/10.37217/tebd.1807028>

Giriş

İnsanlık tarihi boyunca bireyler, hayatlarını kolaylaştırmak ve ihtiyaçlarını temin etmek amacıyla çeşitli araçlar geliştirmiş ve kullanmışlardır. Avcılık, tarım, ticaret gibi temel faaliyetlerden günümüzün dijital dünyasına kadar geçen süreçte, yaşanan teknolojik ilerlemeler insanın daha az çaba ile daha karmaşık işlerin üstesinden gelmesini sağlamıştır (Aydın ve Çelik, 2017). Özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı dönüşüm, bilginin küresel ölçekte yayılmasını, iletişim biçimlerinin ve araçlarının çeşitlenmesini, kitle iletişiminin sınırlarının genişlemesini ve etkileşim ortamlarının çeşitlenmesini beraberinde getirmiştir. Bu gelişmeler, içinde bulunduğumuz çağa bilgi, iletişim, teknoloji ve internet çağı gibi farklı isimler kazandırmış; bu dönemin insanları ise bilgi, iletişim veya teknoloji toplumu olarak tanımlanmaya başlanmıştır (Karaman ve Karataş, 2009).

Teknoloji toplumunun en önemli unsurlarından biri sosyal medyanın aktif kullanımudur. Web 2.0 teknolojisiyle birlikte internet, kullanıcıların aktif olarak içerik ürettiği ve paylaştığı bir platform haline gelmiş, sosyal medya insanlar arasındaki iletişimi ve etkileşimi üst düzeye taşıyarak önemli bir güç olarak ortaya çıkmıştır (Akbaş-Coşar ve Gedik, 2021). Geleneksel medyanın aksine sosyal medya, bireyleri pasif alıcı konumundan çıkararak onları içerik üreticisine dönüştürmüştür. Bu dönüşümü hızlandıran bir diğer unsur ise çeşitli mobil cihazlar ve işletim sistemleri ile ilgili geliştirilen uygulamalardır. Bu uygulamalar, kullanıcıların sosyal medya platformlarına sürekli erişimini kolaylaştırmış ve içerik üretimini teşvik etmiştir (Arıkan ve Karasu, 2016). Dolayısıyla sosyal medya, bireylerin duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebildikleri bir mecra olmanın ötesinde, öğrenme-öğretme süreçlerinde deneyimleri zenginleştiren ve etkili ifade becerilerini destekleyen bir araç olarak da işlev görmektedir (Konuk ve Güntaş, 2019). Nitekim hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim kolaylığı gibi avantajları sayesinde sosyal medya, günümüzde geleneksel öğrenme kaynaklarının (kitap, kütüphane vb.) yanında alternatif bir bilgi edinme aracı haline gelmiştir. Bu bağlamda öğrenciler, söz konusu platformlar aracılığıyla bilgiye daha hızlı ulaşabilmekte, akranlarıyla sürekli etkileşim halinde kalabilmekte ve bu durum yeni bir sosyalleşme biçimini beraberinde getirmektedir (Tuna ve Tuna, 2021). Aynı zamanda sosyal medya kullanıcıları arasında bilgi, görüş ve ilgi alanı paylaşımını mümkün kılan bir ortam da oluşturmaktadır (Çalışkan ve Mencik, 2015).

Genelde internetin, özelde ise sosyal medyanın bireylere önemli avantajlar sunduğu söylenmektedir. Bu avantajları eğitim alanında da görmek mümkündür. Nitekim sosyal medya, öğrencilerin bilgiye erişimini kolaylaştırdığı gibi farklı öğretim yöntemlerini kullanma bağlamında da öğretmenler için yararlı olabilir. Özellikle üniversite öğrencileri tarafından yoğun olarak kullanılan sosyal medyanın önemli kazançları olabilir. Çalışmalar, öğrencileri motive etmek ve yükseköğretimde öğrenmelerini geliştirmek için sosyal medyanın kullanılmasının faydalı olabileceğini göstermektedir (Alalwan, 2022). Bunun yanı sıra sosyal ağların esnek yapısı, öğrencilerin kolayca bir araya gelerek

bilgi paylaşımlarına ve iş birliği yapmalarına olanak tanırken, bu durum aynı zamanda öğretmenlerin değerlendirme yöntemlerini çeşitlendirmesine katkı sunmaktadır (Faiz ve Karasu-Avcı, 2019). Bu olumlu özelliklerinin yanında, sosyal medya kullanım yaşının düşmesiyle birlikte gençlerin karşısına çıkan içerikler, düşünce ve değer yapılarının farklılaşmasına sebep olmaktadır. Bu durum gençlerin aile ve çevrelerine karşı tutumlarının belirlenmesinde de yönlendirici bir rol üstlenmektedir (Şener ve Yiğit, 2021). Gençler arasında sosyal medyanın yoğun kullanımı ise ruh hali değişiklikleri, dikkat eksikliği ve gerçek dünya ile etkileşimde kopukluk gibi bağımlılık davranışlarının zamanla ortaya çıkmasına yol açmaktadır (Brand vd., 2024).

Gençlerdeki sosyal medya bağımlılığının azaltılmasında bazı dersler ve dolayısıyla da öğretmenler belirleyici olabilmektedir. Özellikle dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığı gibi sosyal medyanın amacına uygun kullanılmasını destekleyecek içeriğe sahip dersler ve ilgili dersin öğretmenlerinin sorunlulukları artmaktadır. Sosyal bilgiler bu dersler arasında yer almaktadır. Sosyal bilgiler dersi, öğrencilere yaşamları boyunca ihtiyaç duyacağı bilgi, beceri, değer ve davranışlarını kazandırmak amacıyla başta sosyal ve beşerî bilimler disiplinler olmak üzere farklı disiplinlere ait içeriklerin kazandırıldığı bir ders ve çalışma alanıdır (Sever, 2015; Öztürk, 2015'ten aktaran Güleç ve Hüdavendigâr, 2020). Bu ders, öğrencileri bir yandan kendi ihtiyaçlarını temin etme hususunda yetiştirirken öte yandan toplumsal yaşama dahil olmasını destekleyecek davranış ve yetkinlikleri de kazandırır. Bu doğrultuda sosyal bilgilerin sosyal medyayı doğru kullanımda katkılar sunabileceği söylenir. Çünkü toplumsal sorunlara yol açan sosyal medya bağımlılığı karşısında bireylerin ihtiyaç duyduğu bilgi ve farkındalığı edinmesinde etkili olabilecek medya okuryazarlığı ve dijital okuryazarlık becerilerine ilişkin içerikler, sosyal bilgiler dersi kapsamında kazandırılmaktadır. Medya okuryazarlığı, medyada yer alan mesajları sorgulama, analiz etme, yorumlama ve değerlendirme gibi becerileri kapsar (Deveci ve Çengelci, 2008). Bu beceriye sahip olan bireylerde medyanın bilinçli ve sorumlu kullanılması beklenir. Medya okuryazarı birey medyanın sınırları olan bir iletişim platformu olduğu bilincine sahiptir. Dijital okuryazarlık ise iletişim teknolojilerinin etkin öğrenilmesinin yanında bu teknolojiler aracılığıyla yaşamda karşılaştığı problemi çözebilecek ve toplumsal katılım ile üretimi destekleyecek teknolojinin güvenli, yasal ve ahlaki kullanımına ilişkin yeterliliği kapsayan beceridir (Özerbaş ve Kuralbayeva, 2018'den aktaran Sarıgöl, 2018). Bu ekseninde dijital okuryazarlık becerisinin, sosyal bilgiler dersinin temel hedefleri arasında yer alan aktif, bilinçli ve sorumlu vatandaş yetiştirme anlayışıyla bağdaştığı söylenir.

Sosyal medya bağımlılığının azaltılması bağlamında önem taşıyan dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığı gibi beceriler ilgili dersin öğretim programında da yer almaktadır. Nitekim 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda hem dijital okuryazarlık hem de medya okuryazarlığı becerilerine açıkça yer verilmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). 2024 Sosyal Bilgiler Dersi

Öğretim Programı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde ise dijital okuryazarlık becerisi öne çıkan beceriler arasındadır. Ayrıca 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan öğrenme alanlarında, "Birlikte Yaşamak" öğrenme alanında dolaylı; "Teknoloji ve Sosyal Bilimler" öğrenme alanında ise doğrudan sosyal medya bağımlılığıyla ilişkilendirilebilecek içeriğe yer verildiği görülmektedir. Şöyle ki "Birlikte Yaşamak" öğrenme alanında, öğrencilerin yaşamlarını sürdürdükleri toplumsal hayatı anlamaları, dahil olduğu ve olabileceği gruptaki rolleri, hak ve sorumluklarını bilmeleri, etkili iletişime ve kültürel ve bireysel farklılıklara saygı duymalarına vurgu yapılmıştır. Teknoloji ve Sosyal Bilimler öğrenme alanında ise dijital platformlarda güvenliğe, teknolojik araç ve gereçlerin bilinçli kullanımına, teknolojinin kültürel değişimdeki etkisine, paten ve fikri mülkiyet haklarına ve bilim ve teknolojiye gelişmelerin toplumsal yaşama etkilerine değinilmiştir (MEB, 2024). Her iki öğrenme alanında ortak anlayışın bireyin hak ve sorumluluklarını bilmesi, bilinçli ve aktif bir vatandaş olarak toplumsal yaşamın ahengini destekleyecek eylemlerde bulunulmasına olan vurgu olduğu söylenir. Sosyal medya bağımlılığının toplumsal yaşamın bu ahengine olan etkisi göz önünde bulundurulduğunda her iki öğrenme alanının önemi anlaşılır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda sosyal medya bağımlılığının azaltmasına yönelik içeriğe yer verilmesi şüphesiz önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra dersin öğretmenlerinin de sosyal medya bağımlılık düzeyinin yetiştirecekleri öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyi üzerinde etkili olabilir. Çünkü medya eğitimi verecek olan öğretmenler ve geleceğin öğretmenlerinin, sosyal medya bağımlılık düzeyinin tespiti, öğrencilerin farkındalık kazanması ve onlara rol model olma bağlamında gereklidir (Gül ve Diken, 2018). Fakat alanyazın incelendiğinde farkı branştan öğretmen ve öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılık düzeyini belirlemeye yönelik çalışmaların olduğu (Gül ve Diken, 2018; Karaevli, 2022; Şeyranlı, 2022; Tut ve Kansu, 2021) sosyal bilgiler öğretmen ve öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılık düzeyini belirlemeye yönelik çalışmaların (Baş ve Diktaş, 2020) sınırlı olduğu görülür. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılıklarının incelenmesidir. Bu amaç kapsamında araştırmada cevap aranan sorular şunlardır:

- 1) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılıkları ne düzeydedir?
- 2) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılıkları çeşitli değişkenler bağlamında farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni kullanılmıştır. Nicel araştırma yöntemleri arasında yaygın olarak kullanılan tarama deseni, araştırmayla ilişkilendirilen geniş

kitlelerin özelliklerini (yaş, cinsiyet vb.) belirlemek amacıyla yapılan ve var olan bir durumu olduğu şekliyle betimleyen çalışmalardır (Can, 2014; Karasar, 2012). Tarama deseninin yapısı ve özelliği dikkate alındığında, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mevcut sosyal medya bağımlılıklarını etkileyen değişkenlerin belirlenmesi gereği tarama deseni kullanılmıştır.

Örneklem

Araştırmanın örneklemini, 2024-2025 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Türkiye'deki devlet üniversitelerinin eğitim fakültelerinde sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programına kayıtlı öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde kolay ulaşılabilir durum örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi araştırmacılara hız ve pratiklik sağlaması (Patton, 2018) amacıyla tercih edilmiştir.

Araştırmanın örneklemini toplam 255 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Ölçek madde sayısı dikkate alındığında (toplam madde sayısı 23) araştırmaya katılan örneklem sayısının kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir. Araştırmanın örneklemine ilişkin demografik bilgiler Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Örneklem Grubuna Ait Demografik Bilgiler

Cinsiyet	f	%	Sahip Olunan		En Sık Kullanılan			Günlük Sosyal						
			Sınıf	f	%	Sosyal Medya Sayısı	f	%	Sosyal Medya Uygulaması	f	%			
Kadın	181	71	1.sınıf	53	20,8	1 adet	75	29,4	Facebook	0	0	0-60 dk	22	8,6
			2.sınıf	45	17,6	2-3 adet	153	60,0	X	29	11,5	61-120 dk	73	29,0
Erkek	74	29	3.sınıf	64	25,1	4-5 adet	23	9,0	Instagram	160	62,7	121-180 dk	76	30,2
			4.sınıf	93	36,5	6+üzeri	4	1,6	YouTube	46	18,0	181- 240 dk	40	15,7
								TikTok	20	7,8	241-300 dk	18	7,1	
											301dk+üzeri	26	9,4	

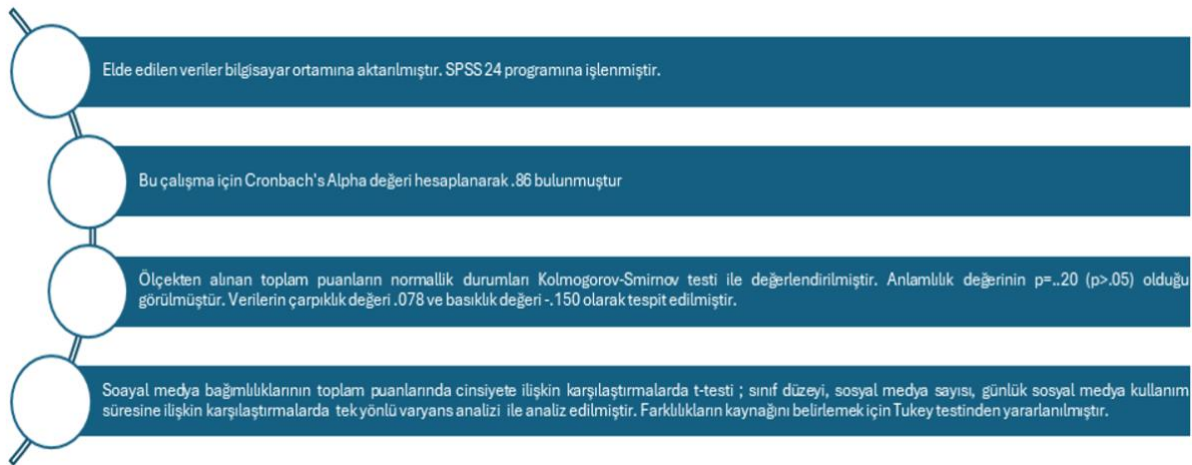
Veri Toplama Aracı

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının demografik özelliklerinin incelenmesi amacıyla araştırmacıların oluşturduğu "Kişisel Bilgi Formu" ve sosyal medya bağımlılıklarının ölçülmesi amacıyla Hazar ve Avcı (2024) tarafından geliştirilen "Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği" (SMB) kullanılmıştır. Ölçek, üç farklı yönü ölçmek amacıyla 23 maddeden ve 3 boyuttan oluşmaktadır. "Bilişsel Bağımlılık" (örn. "Sosyal medya sayesinde neyi, nereden bulacağım konusunda sıkıntı çekmem."), "Davranışsal Bağımlılık" (örn. "Sosyal medyada uzun süre vakit geçirdiğimde çeşitli uyku problemleri veya fiziksel sorunlar yaşarım.") ve "Duyuşsal Bağımlılık" (örn. Sosyal medyada yaptığım paylaşımlar istediğim etkileşimi almazsa üzülürüm.") boyutlarıdır. Ölçekte ters çevrilen madde bulunmamaktadır. Ölçek 5'li Likert özelliğinde hazırlanmıştır. Ölçeğin içsel tutarlılık güvenilirliğine ilişkin hesaplamalara göre duygusal boyut $\alpha=.81$, davranışsal boyut $\alpha=.80$, bilişsel boyut $\alpha=.75$ ve genel $\alpha=.88$ olarak tespit edilmiştir. Mevcut çalışmada ölçeğin genel güvenilirliği $\alpha=.86$, duygusal boyut $\alpha=.78$, davranışsal boyut $\alpha=.77$, bilişsel boyut $\alpha=.72$ hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri toplanmadan önce Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulunun 12.03.2025 tarihli ve 5/1 numaralı toplantı ve karar numarası ile veri toplama sürecine geçilmiştir. Araştırmanın verilerinin toplanma süreci maksimum sayıda katılımcılara ulaşılabilmesi amacıyla çevrim içi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Ölçek maddeleri ve kişisel bilgi formunda yer alan sorular Google Form'a aktarılmıştır. Oluşturulan forma ait bağlantı adresi araştırmacılar tarafından derslerde öğretmen adaylarına iletilerek veriler toplanmıştır. Öğretmen adayları tarafından form yaklaşık olarak 5-10 dakika içinde doldurulmuştur. Veriler, 2025 yılı Mart ve Nisan aylarında toplanmıştır.

Araştırmada toplanan veriler ve belirlenen alt problemlerle ilişkili olarak SPSS 24 programı ile istatistiksel analizler yapılmıştır. Elde edilen verilerin analiz aşaması Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1. Araştırmadan elde edilen verilerin analiz aşamaları

Bulgular

Araştırmanın temel amacı doğrultusunda cevap aranan sorulara ilişkin verilerin analizi sunulmaktadır.

Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının SMB Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 2. Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının SMB Düzeyleri

<i>Sosyal Medya Bağımlılığı Boyutları</i>	<i>N</i>	<i>\bar{X}</i>	<i>Sd</i>
Bilişsel bağımlılık	255	4,74	4,43
Duyuşsal bağımlılık	255	5,37	5,85
Davranışsal bağımlılık	255	4,61	5,89
Toplam	255	14,74	12,89

Tablo 2'ye göre öğretmen adaylarının SMB Ölçeği'nden aldıkları toplam ortalama puanı $\bar{X}=14,74$ 'tür. Bilişsel bağımlılık boyutunun ortalama puanı $\bar{X}=4,74$, duyuşsal bağımlılık boyutunun ortalama puanı $\bar{X}=5,37$ ve davranışsal bağımlılık boyutunun ortalama puanı $\bar{X}=4,61$ 'dir. Bu bulgular bağlamında öğretmen adaylarının SMB düzeylerinin çok yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. SMB

boyutları incelendiğinde her boyut özelinde de öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılıklarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının SMB Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 3. Cinsiyete Göre Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının SMB Sonuçları

	<i>Boyutlar</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Sosyal Medya Bağımlılığı	Bilişsel bağımlılık	Kadın	181	23,93	4,36	253	.83	.26
		Erkek	74	23,25	4,60			
	Duyuşsal bağımlılık	Kadın	181	22,48	5,65	253	.05	.01
		Erkek	74	24,58	6,23			
	Davranışsal bağımlılık	Kadın	181	26,47	5,78	253	.06	.07
		Erkek	74	27,89	5,94			
	<i>Toplam</i>	<i>Kadın</i>	<i>181</i>	<i>72,89</i>	<i>12,68</i>	253	.32	.11
		<i>Erkek</i>	<i>74</i>	<i>75,72</i>	<i>13,26</i>			

Tablo 3'e göre kadın öğretmen adaylarının SMB ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamaları $\bar{X}=72,89$; erkek öğretmen adaylarının $\bar{X}=75,72$ 'dir. Sonuç olarak öğretmen adaylarının SBM ile cinsiyet arasında bir farklılık tespit edilmemiştir [$t_{(253)}=.32$; $p>0,05$]. Fakat öğretmen adaylarının SMB Ölçeği'nin boyutlarından duyuşsal bağımlılık ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmuştur [$t_{(253)}=.05$; $p<.05$]. Elde edilen bu farklılık kadın öğretmen adaylarının lehine yönelik sonuçlanmıştır.

Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının SMB Sınıf Düzeyi Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 4. Sınıf Düzeyine Göre Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının SMB Sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>KT</i>	<i>sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	838,399	3	279,466	1,696	.168
Gruplar içi	41367,272	251	164,810		
<i>Toplam</i>	<i>42205,671</i>	<i>254</i>			

Tablo 4'e göre öğretmen adaylarının SMB Ölçeği'nden aldıkları toplam puanlarında sınıf düzeyine göre farklılık tespit edilmemiştir [$F_{(3-251)}=1,696$; $p>.05$]. Dolayısıyla sınıf düzeyinin öğretmen adaylarının SMB üzerinde bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının SMB Puanları ve Sahip Oldukları Sosyal Medya Sayısı Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 5. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sahip Oldukları Sosyal Medya Sayısı Değişkenine Göre SMB Puanlarına İlişkin Sonuçlar

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
Gruplar arası	4430,845	3	3318,636	9,814	.00	a-b,c,d
Gruplar içi	37774,826	251	38887,034			
<i>Toplam</i>	<i>42205,671</i>	<i>254</i>				

Tablo 5'e göre öğretmen adaylarının SMB Ölçeği'nden aldıkları toplam puanların sahip olduğu sosyal medya sayısına ilişkin farklılık tespit edilmiştir [$F_{(3-51)}=9,814$; $p<.05$]. Yapılan Tukey testi analizi ile, 1 adet sosyal medya uygulamasına sahip olan öğretmen adayları ($\bar{X}_a=69,01$) ile 2-3 adet sosyal medya uygulamasına sahip ($\bar{X}_b=74,26$), 4-5 adet sosyal medya uygulamasına sahip ($\bar{X}_c=83,08$), 6

ve üzeri sosyal medya uygulamasına sahip ($\bar{X}_a=87,00$) öğretmen adayları arasında, 6 ve üzeri sosyal medya uygulamasına sahip öğretmen adayları aleyhine olduğu tespit edilmiştir. Bu durum sahip olunan sosyal medya sayısı arttıkça SMB düzeyini de artırdığını ifade etmektedir.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Günlük Sosyal Medya Kullanım Süresi Değişkenine göre SMB Puanlarına İlişkin Sonuçlar

Tablo 6. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının SMB Sosyal Medya Kullanım Süresine Göre Sonuçlar

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
Gruplar arası	3318,636	5	663,727			
Gruplar içi	38887,034	249	156,173	4,250	.00	f-a, b
<i>Toplam</i>	<i>42205,671</i>	<i>254</i>				

Tablo 6'ya göre öğretmen adaylarının SMB Ölçeği'nden aldıkları toplam puanlarında sosyal medya kullanım süresine göre farklılık olduğu görülmektedir [$F_{(5-249)}=4,250$; $p<.05$]. Yapılan Tukey testi analizi ile 301 dk ve üzeri sosyal medya kullanım süresinin olduğunu belirten öğretmen adayları ($\bar{X}_a=81,54$) ile 0-60 dk sosyal medya kullanım süresi ($\bar{X}_b=67,22$), 61-120 dk sosyal medya kullanım süresinin olduğu ($\bar{X}_c=71,43$) öğretmen adayları arasında, 301 dk ve üzeri sosyal medya kullanım süresinin olduğunu öğretmen adayları aleyhine olduğu tespit edilmiştir. Bu durum öğretmen adaylarının günlük sosyal medya kullanım süresi arttıkça SMB düzeyinin arttığını göstermektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının SMB düzeyleri çeşitli değişkenler bağlamında incelenmiştir. Araştırma bulguları öğretmen adaylarının duyuşsal bağımlılık başta olmak üzere tüm boyutlarda sosyal medya bağımlılık düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Araştırmada ulaşılan sonuç Saltaş (2017) tarafından yürütülen çalışmanın sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. Nitekim ilgili çalışmada da üniversite öğrencilerinin sosyal ağ sitelerinin kullanımını bağımlılık haline getirdiğini göstermektedir. Araştırmanın elde edilen bu sonuç sosyal bilgiler dersinin yapısı bağlamında değerlendirilebilir. Sosyal bilgiler dersi, çevresinde ve dünyada yaşanan sorunlara karşı duyarlılık gösteren, ilgili sorunlara çözüm arayışı geliştiren etkin ve üretken vatandaşlar yetiştirmeyi gaye edinen bir derstir (Sömen, 2020). Bu niteliklere sahip olan vatandaşların gündelik yaşamdaki gelişmeleri takip etme bağlamında sosyal medyayı aktif kullanması olağan bir durumdur. Özellikle sosyal medyadaki etkileşimi önemsemeye dayalı duyuşsal boyutun yüksek çıkması, öğretmen adaylarının eğitim aldıkları, sosyal bilgiler eğitiminin ülkesindeki ve dünyadaki siyasal, sosyal ve ekonomik olayları takip etme bunlara ilişkin görüş ve düşünceye sahip olup bunu paylaşmayı desteklemesi bağlamında değerlendirilebilir. Aynı zamanda öğretmen adaylarının güncel olayları takip edememe korkusu olan FOMO'nun (Fear of Missing Out) etkisiyle sosyal medya daha fazla aktif olmak isteyebilir.

Araştırmada ulaşılan bir diğer sonuç, SMB boyutlarından duyuşsal bağımlılık ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farklılığın erkek öğretmen adaylarının aleyhine olduğudur. Araştırmadan elde edilen bulgu Çakır-Balta ve Horzum (2008) ile Kır ve Sulak'ın (2014) araştırmalarının sonuçlarını desteklemektedir. İlgili araştırmalarda erkek öğretmen adaylarının internet bağımlılık düzeyinin kadın öğretmen adaylarından yüksek olduğu belirlenmiştir. Duygusal bağımlılık, bireylerin duygu, düşünce ve isteklerini sosyal medyada paylaşarak sosyalleşmesi ve sosyal medyayı kendilerini rahatlatacak bir alan olarak görerek hareket etmesini öngörmektedir. Sosyal medyada bireyin beğeni, yorum alması ve takipçi sayısının artması duygusal bağımlılığı artırabilir (Hazar ve Avcı, 2024). Duygusal tatmin üzerine kurulan duygusal bağımlılık boyutunun erkek öğretmen adaylarında kadın öğretmenlere kıyasla yüksek olması erkeklerin sosyal medya medyayı daha fazla kullanmasıyla ilişkilendirilebilir. Şöyle ki Datareportal'ın (2025), Dijital 2025 Türkiye Raporu, Türkiye'de erkeklerin %53,4'ünün kadınlarının ise %46,6'sının sosyal medya kullanıcısı olduğunu göstermektedir. Kadınlara kıyasla erkek öğretmen adaylarının sosyal medyayı daha fazla kullanması genelde sosyal medya bağımlılığını özelde duygusal bağımlılığın artmasında etkili olabilir.

Araştırmada ulaşılan bir başka sonuç, öğretmen adaylarının SMB ile sınıf düzeyleri arasında ilişki olmadığıdır. Bu sonuç Baş ve Diktaş'ın (2020) çalışmasındaki sonuçla farklılık göstermektedir. Nitekim Baş ve Diktaş'ın (2020) çalışmasında birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılık düzeyi 2. ve 3. sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmacılar ilgili durumu sınıf düzeyine göre hayata bakış açısının değişmesiyle ilişkilendirmişlerdir. Şöyle ki birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının üniversite sınavlarına hazırlanma sürecini tamamlamanın verdiği rahatlama ile sosyal medyada daha fazla zaman geçirebileceği 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarının ise eğitim sürelerinin azalmasına bağlı iş ve kariyer planlarına öncelik vermesinin sosyal medya kullanım süresine azaltabileceğine vurgu yapılmıştır. Mevcut araştırmadan elde edilen sonuç ise genelde internet kullanımının özelde sosyal medya kullanımının tüm yaş düzeylerinde giderek artmasıyla ilişkilendirilebilir. We are Social (2024) raporuna göre 2024 yılı itibariyle dünyada 5,04 milyar sosyal medya kullanıcısı bulunmaktadır. 2023 yılına nazaran 2024 yılında dünya genelinde sosyal medya kullanıcı sayısı %5,6 artmıştır. Türkiye ise 233 ülke arasında nüfusa göre sosyal medya kullanım oranı bakımından 43. sırada yer almaktadır (We are Social, 2024). Sosyal medya kullanımının hem dünya hem de Türkiye genelinde giderek artması durumu göz önüne alındığında bu araştırmanın örnekleme bağlamında sosyal medya bağımlılığının sınıf düzeyleri bağlamında farklılık göstermemesi olağan karşılanır.

Araştırmada öğretmen adaylarının SBM ile sahip oldukları sosyal medya sayısı arasındaki ilişki de incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar sosyal medya sayısı arttıkça SMB düzeyinin

tüm boyutlarında artış olduğu yönündedir. Güler vd. (2019) çalışmalarında aynı sonuca ulaşmışlardır. Bu durum sosyal medya hesap sayısının fazla olmasının sosyal medyayı kullanma süresini dolayısıyla da sosyal medya bağımlılığını artırdığı şeklinde değerlendirilebilir.

Öğretmen adaylarının günlük sosyal medya kullanım süresi ile SBM düzeyi arasındaki ilişkiye yönelik sonuçlar incelendiğinde günlük sosyal medya kullanım süresi arttıkça sosyal medya bağımlılık düzeyinin arttığı görülür. Çalışmanın mevcut bulgusu Aktan (2018) ile Balcı ve Gölcü'nün (2013) çalışmalarının sonuçlarıyla örtüşmektedir. İlgili çalışmalarda da günlük sosyal medya kullanım süresinin bağımlılık düzeyinde etkili olduğu saptanmıştır. Günümüzde sosyal medyada geçirilen süre sosyal medya bağımlılığını belirlemede tek başına yeterli bir tanı olmamakla önemli bir ek tanıdır (Tutgun-Ünal ve Bozkurt, 2020). Bu bağlamda sosyal medyada geçirilen sürenin sosyal medya bağımlılığı üzerinde etkili olabileceği söylenebilir.

Öneriler

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının SMB düzeylerinin yüksek olduğu ve cinsiyet, sahip olunan sosyal medya sayısı, günlük sosyal medya kullanım süresine göre SBM düzeylerinin farklılaştığı fakat sınıf düzeyine göre anlamlı farklılaşma olmadığı görülür. Bu doğrultuda;

- Öğretmen yetiştirme programlarındaki medya okuryazarlığı dersinin içeriği bağımlılık yönetimiyle güncellenmelidir.
- Cinsiyet değişkeninin sosyal medya bağımlılığı üzerindeki etkisi daha geniş örneklem grubuyla analiz edilebilir.
- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı üzerinde etkili olabilecek farklı değişkenleri içeren çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Akbaş-Coşar, H. & Gedik, H. (2021). Öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 32-65. <https://doi.org/10.48174/buaad.932899>
- Aktan, E. (2018). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(4), 405-421. <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.379886>
- Alalwan, N. (2022). Actual use of social media for engagement to enhance students' learning. *Education and Information Technologies*, 27(7), 9767-9789. <https://doi.org/10.1007/s10639-022-11014-7>

- Arıkan, Y. D. & Karasu, M. (2016). Öğretmen adaylarının sosyal medya kullanım durumları ve medya okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 17(2), 549-566. <https://doi.org/10.12984/egeefd.280757>
- Aydın, M. & Çelik, T. (2017). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya kullanım ve doyumlarının incelenmesi. *Eğitim, Kuram ve Pratik Araştırma Dergisi*, 3(2), 82-97. <https://izlik.org/JA65ZK49NK>
- Balcı, Ş. & Gölcü, A. (2013). Türkiye’de üniversite öğrencileri arasında Facebook bağımlılığı: “Selçuk Üniversitesi Örneği”. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 34, 255-278. <https://izlik.org/JA69CI49PR>
- Baş, K. & Diktaş, A. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 193-207. <https://doi.org/10.17679/inuefd.563544>
- Brand, C., Fochesatto, C. F., Gaya, A. R., Schuch, F. B., & López-Gil, J. F. (2024). Scrolling through adolescence: unveiling the relationship of the use of social networks and its addictive behavior with psychosocial health. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 18(107), 1-11. <https://doi.org/10.1186/s13034-024-00805-0>
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (3. b.). Pegem.
- Çakır-Balta, Ö. & Horzum, M. B. (2008). The factors that affect internet addiction of students in a web based learning environment. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 41(1), 187-205. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000214
- Çalışkan, M. & Mencik, Y. (2015). Değişen dünyanın yeni yüzü: Sosyal medya. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*(50), 254-277. <https://izlik.org/JA85ZL57PK>
- DataReportal. (2025). Digital 2025: Turkey: Social Media Users By Gender. DataReportal – Global Digital Insights. <https://datareportal.com/reports/digital-2025-turkey> sayfasından erişilmiştir.
- Deveci, H. & Çengelci, A. G. T. (2008). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarından medya okuryazarlığına bir bakış. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 25-43. <https://izlik.org/JA86SM98PZ>
- Faiz, M. & Karasu-Avcı, E. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medyaya yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(2), 146-166. <https://izlik.org/JA62UY95LY>
- Gül, Ş. & Diken, E. H. (2018). Fen bilimleri öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılıklarının incelenmesi. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 5(1), 41-50. <https://doi.org/10.30900/kafkasegt.386531>

- Güleç, S. & Hüdavendigar, M. N. (2020). Sosyal bilgiler eğitimi alanında okuryazarlık becerisi başlığında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 24-36. <https://izlik.org/JA58BZ22ZT>
- Güler, E. Ö., Veysikarani, D., & Keskin, D. (2019). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı üzerine bir araştırma. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 1-13. <https://izlik.org/JA69LN23PB>
- Hazar, Ç. M. & Avcı, Ö. (2024). Sosyal medya bağımlılığı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*(13), 16-39. <https://doi.org/10.56676/kiad.1535377>
- Karaevli, H. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 salgını öncesi ve salgın döneminde internet ve sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin incelenmesi. *Atlas Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(12), 62-81. <https://izlik.org/JA22RL87FD>
- Karaman, M. K. & Karataş, A. (2009). Öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri. *İlköğretim Online*, 8(3), 798-808. <https://izlik.org/JA93AA46XH>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (23. b.). Nobel.
- Kır, İ. & Sulak, Ş. (2014). Eğitim fakültesi öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(51), 150-167. <https://doi.org/10.17755/esosder.96255>
- Konuk, N. & Güntaş, S. (2019). Sosyal medya kullanımı eğitimi ve bir eğitim aracı olarak sosyal medya kullanımı. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*, 3(4), 1-25. <https://izlik.org/JA94ZC59FF>
- MEB. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Millî Eğitim Bakanlığı. <https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOSYAL%20B%00LG%20C4%00LER%20C3%96%20C4%09ERET%20C4%00M%20PROGRAMI%20.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- MEB. (2024). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Millî Eğitim Bakanlığı. https://tymm.meb.gov.tr/upload/program/2024program_sos4567Onayli.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün & S. B. Demir, Çev. Ed.). Pegem.
- Saltaş, D. (2017). Social media addiction: The case of university students. *Journal of Current Research on Social Sciences*, 7(1), 1-12. <https://www.jocress.com/dergi/social-media-addiction-the-case-of-university-students20220502092048.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Sarıgöl, B. (2018). 2018 sosyal bilgiler öğretim programının dijital okuryazarlık becerisi bakımından yeterliliğinin incelenmesi. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 3(1), 8-17. <https://izlik.org/JA83SU59EG>

- Sömen, T. (2020). Sosyal bilgiler öğretiminde güncel olaylar. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*(41), 431-447. <https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.803302>
- Şener, S. & Yiğit, B. N. (2021). Sosyal medyanın gençlerin düşünce ve değerlerine etkisi. *APJIR*, 5(3), 529–553. <https://doi.org/10.52115/apjir.979579>
- Şeyranlı, B. (2022). *Türkçe öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). <http://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Tuna, C. & Tuna, H. B. (2021). Öğretmen adaylarının sosyalleşme sürecinde sosyal medyanın rolüne ilişkin görüşleri. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 71-87. <https://izlik.org/JA88FS82GP>
- Tut, E. & Kansu, C. Ç. (2021). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyal medya bağımlılık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(32), 443-459. <https://doi.org/10.35675/befdergi.748339>
- Tutgun-Ünal, A. & Bozkurt, V. (2020). Sosyal medya bağımlılığı belirtileri üzerine etki eden faktörler. M. Şeker, Y. Bulduklı, C. Korkut, & M. Doğrul (Ed.), *Bilişim teknolojileri ve iletişim: Birey ve toplum güvenliği içinde* (s. 165–189). Türkiye Bilimler Akademisi.
- We are Social. (2024). Dijital 2024 Global Rapor. <https://omgiletisim.com/we-are-social-dijital-2024-global-raporu-yayinlandi/#:~:text=T%C3%BCrkiye'de> sayfasından erişilmiştir.

Extended Summary

One of the most important elements of the technology society is the active use of social media. With Web 2.0 technology, the internet has become a platform where users actively produce and share content, and social media has emerged as a significant force by elevating communication and interaction among people (Akbaş-Coşar and Gedik, 2021). Unlike traditional media, social media has transformed individuals from passive recipients into content creators. Another factor accelerating this transformation is the applications developed for various mobile devices and operating systems. These applications have facilitated users' constant access to social media platforms and encouraged content production (Arıkan and Karasu, 2016). Therefore, beyond being a medium where individuals can freely express their emotions and thoughts, social media also functions as a tool that enriches experiences in teaching–learning processes and supports effective expression skills (Konuk and Güntaş, 2019). Indeed, due to advantages such as rapid information sharing and ease of communication, social media has become an alternative source of information alongside traditional learning resources (books, libraries, etc.) today. In this context, students can access information more quickly through these platforms, remain in constant interaction with their peers, and experience a new form of socialization (Tuna and Tuna, 2021). At the same time, social media provides an environment

that enables the sharing of information, opinions, and areas of interest among users (Çalışkan and Mencik, 2015). In general, it is stated that the internet, in general, and social media in particular, offer significant advantages to individuals. It is also possible to observe these advantages in the field of education. Accordingly, social media can be beneficial for teachers not only by facilitating students' access to information but also by enabling the use of different instructional methods. Especially for university students, who use social media intensively, social media may provide important gains. Studies indicate that the use of social media may be beneficial for motivating students and improving learning in higher education (Alalwan, 2022). In addition, the flexible structure of social networks allows students to easily come together to share information and collaborate, while also contributing to teachers' diversification of assessment methods (Faiz and Karasu-Avcı, 2019). Alongside these positive features, with the decreasing age of social media use, the content encountered by young people leads to changes in their patterns of thought and values. This situation also plays a guiding role in shaping young people's attitudes toward their families and surroundings (Şener and Yiğit, 2021). The intensive use of social media among young people leads over time to the emergence of addictive behaviors such as mood changes, attention deficit, and disconnection from interaction with the real world (Brand et al., 2024). In reducing social media addiction among young people, certain courses and, accordingly, teachers may play a significant role. In particular, the responsibilities of teachers delivering subjects such as digital literacy and media literacy, which include content, promoting the appropriate use of social media are increasing. Social studies is among these courses.

This study aims to examine the effects of social media on education by exploring how teacher candidates use these platforms and how such usage reflects on their learning processes. Accordingly, the purpose of this study is to examine the levels of social media addiction among social studies teacher candidates and to analyze these levels in relation to various demographic and behavioral variables. The study employed a quantitative research approach based on a survey design. The sample consisted of 255 volunteer teacher candidates enrolled in undergraduate social studies education programs at state universities in Türkiye during the 2024–2025 spring semester, selected through convenience sampling. Data were collected using a "Personal Information Form" developed by the researchers and the "Social Media Addiction Scale" (SMB) developed by Hazar and Avcı (2024). To reach a maximum number of participants, data collection was conducted online. The instruments were distributed via Google Forms, and the form link was shared with teacher candidates during their courses. Participants completed the form in approximately 5–10 minutes during March and April 2025.

Data analysis was performed using SPSS 24. The findings indicate that teacher candidates' levels of social media addiction were high across cognitive, behavioral, and affective dimensions. This

result aligns with the findings of Saltaş (2017), who also reported high levels of social media addiction among university students. Such outcomes may be associated with the increasing individualization caused by globalization, leading individuals to prefer online communication over face-to-face interaction.

Another finding revealed a significant gender difference in the affective dimension of social media addiction, with male teacher candidates scoring higher than their female counterparts. This finding supports the results of prior studies conducted by Çakır-Balta and Horzum (2008) and Kır and Sulak (2014), all of which also found higher addiction levels among male students. The affective dimension of social media addiction refers to individuals' tendency to share emotions, thoughts, and desires on social media as a form of socialization, viewing these platforms as spaces for emotional relief (Hazar and Avcı, 2024). Receiving likes, comments, and an increasing number of followers may further reinforce this emotional dependency. The higher affective addiction levels among male teacher candidates may be attributed to gender-based differences in communication skills. Women generally exhibit stronger communicative competence and expressiveness in face-to-face contexts, whereas men may find it easier to communicate and express themselves through online environments.

Furthermore, the study found no significant relationship between teacher candidates' social media addiction levels and their year of study. This result can be interpreted in light of the overall increase in the internet and social media use across all age groups. According to the We Are Social (2024) report, there were 5.04 billion social media users worldwide as of 2024, marking a 5.6% increase compared to 2023. Türkiye ranked 43rd among 233 countries in terms of social media usage relative to population. Considering the global rise in social media use across all age groups, it is unsurprising that addiction levels did not vary significantly by academic year.

The study also examined the relationship between the number of social media accounts and addiction levels. The findings demonstrated that as the number of social media accounts increased, addiction levels rose across all dimensions. Similar results were reported by Güler et al. (2019). This suggests that having multiple social media accounts may lead to longer usage times and, consequently, greater addiction. Hence, reducing the number of active accounts could be beneficial in preventing social media addiction.

Finally, the study found a positive relationship between daily social media usage duration and addiction levels. In other words, as daily time spent on social media increased, so did the level of addiction. This finding is consistent with those of Aktan (2018) and Balcı and Gölcü (2013), who also reported that daily usage duration significantly affects addiction.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve yazılı hale getirilmesinde araştırmacılar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulunun 12.03.2025 tarih ve 5/1 sayılı onayı ile yürütülmüştür.